

Bezpečnostná stratégia SR (okruhly stôl č. 3)

Slovenské bezpečnostné fórum konajúce sa 5.10.2015 so sebou prinieslo okrem tradičného formátu panelových diskusií, aj inováciu vo forme okrúhlych stolov, na ktorých sa stretli odborníci z vybraných oblastí, aby spolu diskutovali a hľadali odpovede na najaktuálnejšie problémy týkajúce sa slovenskej bezpečnosti. Jedným z takýchto okrúhlych stolov bol aj *Okrúhly stôl: Bezpečnostná stratégia SR*, ktorej moderátorom bol *Milan Šuplata*, analytik CEPI. Podľa jeho slov, práve toto stretnutie predstavovalo už tretiu diskusiu svojho druhu, počas ktorej sa odborná bezpečnostná komunita snaží naštartovať diskusiu o novej Bezpečnostnej stratégii SR (BS SR). Výsledkom jednej z takýchto diskusií je 65 odporúčaní v oblasti bezpečnosti, ktoré majú ambíciu byť akýmsi návodom pri tvorbe novej BS. Tá by mala nahradiť tú aktuálnu, ktorá má za sebou prvú dekádu existencie.

Po otvorení debaty moderátorom prevzal slovo *Tomáš Valášek*, Veľvyslanec SR pri NATO, ktorý zdôraznil rozdiely medzi realitou a teóriou. Vychádzal najmä z úvodného slova Európskej bezpečnostnej stratégie, v ktorej sa píše, že Európa nikdy nebola bezpečnejšia ako dnes a nehrozia jej konvenčné útoky. Okrem tohto rozdielu ďalšiu slabinu vidí v skutočnosti, že stratégie sa väčšinou napíšu a postupne zapadnú prachom. Navrhol preto tri riešenia ako sa tomu vyhnúť: 1. čím viac ľudí sa na tvorbe stratégie podieľa, tým väčšia šanca je na jej úspech, 2. Existencia realizačného tímu pravidelne kontrolujúceho pretavovanie teórie do reality, 3. jasné vysvetlenie, prečo sú dané odporúčania uvedené v stratégii. Veľvyslanec Valášek zároveň podotkol, že situácia, v ktorej sme je bezprecedentná a to i v kontexte fungovania základných inštitúcií akými je EÚ a Shengen. Naša bezpečnosť je však i naďalej spätá s EÚ a NATO, v ktorých je potrebné budovať si svoju reputáciu a kredibilitu.

V otvorenej diskusii pokračoval *Marián Majer*, analytik CEPI, ktorý súhlasil so skutočnosťou, že žijeme bezprecedentnú dobu a to čo sa nám kedysi zdalo automatické, už dnes nie je. Podľa neho by malo byť jasné i obyčajným ľuďom, ktorí menej sledujú dianie, aké sú základné záujmy štátu a čo je jeho prioritou. Ako základné priority definoval euroatlantické zakotvenie, stabilnú Európu, posilnenie stabilizačných mechanizmov a schopnosť štátu zvládať krízové situácie akéhokoľvek typu. Pre účely novej BS zdôraznil najmä kybernetickú bezpečnosť, obchodnú politiku a energetickú bezpečnosť.

Následne *Daniel Milo* z Ministerstva vnútra poukázal na aspekt vnútornej bezpečnosti, keďže podľa neho bola doteraz BS chápaná ako dokument o vonkajších ohrozeniach a vnútorná bezpečnosť nebola akcentovaná. Okrem účasti zahraničných bojovníkov sa venoval taktiež potrebe znovuzavedenia brannej výchovy do škôl a potrebe kladenia dôrazu na vzdelávanie o histórii, ktoré predstavuje východisko dezinformačných aktivít. Jeden zo základných pilierov spoločnosti je podľa neho budovanie rezistencie proti totalitným ideológiám, vytvorenie schopnosti odolávať a kriticky ohodnotiť situáciu, tzn. imunizovať populáciu voči dezinformačnej kampani. Neopomenul ani otázku integrácie Rómov a potrebu prejedania na multisektorový prístup, ktorého súčasťou by mali byť nielen ústredné orgány štátnej správy, ale aj širšie okolie, občianska spoločnosť, mimovládna a akademická sféra.

Boris Pittner hovoril o dlhodobom nezájme rezortov, politických strán a politických špičiek podieľať sa na príprave novej BS, ktorá pretrváva od začlenenia SR do NATO a EÚ. Podľa jeho slov by mala byť nová BS dokumentom, ktorý podá koncepciu ako reagovať na bezpečnostné záujmy štátu a nebude sa zameriavať na veľké detaily. Práve tieto záujmy by mali odpovedať ekonomickým, finančným a ľudským schopnostiam SR, čím kritizoval práve predložený dokument vypracovaný ako návod na prijatie novej BS, ktorý je podľa neho nad rámec našich možností. Zároveň by mal byť takýto dokument politickou objednávkou. Na základe analýzy starej BS dospel k záveru, že výstavba bezpečnostného systému SR nebola dokončená a naďalej zaostávame za naplňovaním spôsobilostí. Hlavou príčinou je podľa neho absencia akéhosi „pastiera“, ktorým viac nemôže byť Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí a to najmä kvôli prepojenosti medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou.

Následne *Gen. Macko*, druhý zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR podotkol, že nová BS musí byť zrozumiteľná, aby bolo pre každého vojaka jasné, čo sa od neho požaduje. Poukázal taktiež na rozpor medzi analytickou schopnosťou vs. projekčnou schopnosťou, ktorá reálne implementuje rozhodnutia. Rovnako súhlasil, že od roku 2005 absentuje diskusia o BS a aj preto je podľa neho potrebné, aby zástupcovia 3. sektora prinášali kvalifikované otázky a vytvárali tým diskusiu. Konsenzuálne vyzdvihol úlohu brannej výchovy a budovania vlastenectva.

V nasledujúcej diskusii sa účastníci zhodli, že BS nie je krátkodobý dokument danej politickej garnitúry a že bez politického konsenzu a verejnej podpory bude ťažké čokoľvek zrealizovať. Politické špičky v posledných rokoch zanedbali komunikáciu s laickou a odbornou verejnosťou, čo je možné pozorovať i pri kulminácii migračnej situácie, pri ktorej existuje nejednotnosť postoja odbornej verejnosti a kompetentných. Rovnako dôležité je komunikovať postavenie NATO aj v spoločnosti a napraviť taktiež mienku mnohých mladých. Počas diskusie taktiež padol návrh spomenúť v predkladanom dokument nielen NATO a EÚ, ale taktiež OBSE a OSN a klásť väčší dôraz na nevojenské javy, ktoré sa viac dotýkajú obyčajného človeka. Zároveň však odznelo, že čokoľvek čo sa deje má potenciál „spillover efektu“ a môže destabilizovať krajinu.

Na záver diskusie *Manuel Korček*, riaditeľ Odboru bezpečnostnej a obrannej politiky Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí ocenil všetky názory, ktoré odzrkadľujú snahu posunúť sa efektívne ďalej. Rovnako súhlasil s prepojením vnútorného krízového manažmentu s tým vonkajším, zároveň však podotkol, že BS nikdy nebude dokonalý dokument, ale vždy len výsledok politického kompromisu. Pre úplné uchopenie danej problematiky bude podľa neho potrebný Úrad vlády, ktorý by sa mal začleniť do rozhodovacieho, aj implementačného procesu. Rovnako nezastupiteľné miesto má však podľa neho i Ministerstvo vnútra, ale aj Ministerstvo zdravotníctva.